

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
17. april 1997^{*}

I sag C-147/95,

angående en anmodning, som Dioikitiko Efeteio, Athen, i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Dimossia Epicheirissi Ilektrismou (DEI)

mod

Efthimios Evrenopoulos,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 119, protokollen ad artikel 119 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og Rådets direktiv 79/7/EØF af 19. december 1978 om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring (EFT 1979 L 6, s. 24),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G.F. Mancini (refererende dommer), og dommerne J.L. Murray, C.N. Kakouris, P.J.G. Kapteyn og H. Ragnemalm,

^{*} Processprog: græsk.

generaladvokat: F.G. Jacobs
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Dimossia Epicheirissi Ilektrismou (DEI) ved advokat Konstantinos Papadimitriou, Athen

- Efthimios Evrenopoulos ved advokat Sofia Spyliotopoulou-Koukouli, Athen

- den græske regering ved kommitteret hos statens advokat Panagiotis Kamarineas, fuldmægtig hos statens advokat Kyriaki Grigoriou og kommitteret Ioanna Galani-Maragkoudaki, Sekretariatet for EF-ret, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

- Det Forenede Kongeriges regering ved John E. Collins, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af barrister Nicholas Paines

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Dimitrios Gouloussis og Marie Wolfcarius, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 21. november 1996 er afgivet mundtlige indlæg af Dimossia Epicheirissi Ilektrismou (DEI) ved Konstantinos Papadimitriou, af Efthimios Evrenopoulos ved Sofia Spyliotopoulou-Koukouli, af den græske regering ved Ioanna Galani-Maragkoudaki og ved konsulent hos statens advokat Vassilios Kontolaimos, af Det Forenede Kongeriges regering ved John E. Collins, bistået af Nicholas Paines, og af Kommissionen ved Dimitrios Gouloussis,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 16. januar 1997,

afsagt følgende

Dom

Ved dom af 30. marts 1995, indgået til Domstolen den 12. maj 1995, har Dioikitiko Efeteio (forvaltningsappellretten), Athen, i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 119, protokollen ad artikel 119 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (herefter »protokol nr.2«) og Rådets direktiv 79/7/EØF af 19. december 1978 om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring (EFT 1979 L 6, s. 24, herefter »direktivet«).

- 2 Spørgsmålene er rejst under en sag mellem Efthimios Evrenopoulos og Dimossia Epicheirissi Ilektrismou (det offentlige elektricitetselskab, herefter »DEI«) vedrørende tilkendelse af efterladtepension.

- 3 DEI er et særligt offentligt organ, som har egenskab af juridisk person og i størstedelen af sit virke, herunder når det optræder som arbejdsgiver, er underlagt privatretlige regler. Dets forsikringsordning, som omfatter pensioner, sygeforsikring og anden social sikring, er indført direkte ved lov nr. 4491/1966 (herefter »loven«), som kun regulerer forsikringsordningen. Denne administreres af en særlig afdeling, som er oprettet ved beslutning truffet af DEI's bestyrelse og i henhold til lovens artikel 1 benævnes »forsikringsafdelingen«.

- 4 I henhold til lovens artikel 2 er alle ansatte i DEI og deres familiemedlemmer obligatorisk omfattet af den ovenfor beskrevne ordning.

- 5 I henhold til lovens artikel 4 er der i DEI oprettet et forsikringsråd med 11 medlemmer, som har til opgave at fastsætte de forsikredes forsikringsperiode, at træffe afgørelse om tilkendelse af de i loven fastsatte ydelser og at fremsætte forslag til DEI's bestyrelse om vedtagelse af foranstaltninger, der kan forbedre betingelserne for den beskyttelse, loven giver DEI's personale.

- 6 I henhold til samme lovs artikel 8 beregnes størrelsen af den pension, der tilkendes i medfør af ordningen, på grundlag af lønnen i det sidste tjenesteår, og den afhænger direkte af den tilbagelagte tjenestetid, idet den forsikringsperiode, der kræves tilbagelagt, for at der kan tilkendes pension, svarer til tjenestetiden hos DEI.

- 7 I lovens artikel 9, stk. 1, litra a) (herefter »den omtvistede bestemmelse«), hedder det: »Ved pensionistens eller den forsikredes død ... har enken eller — hvis den forsikrede er en kvinde — enkemanden, såfremt han er ubemidlet og fuldstændig uarbejdsdygtig og i de sidste fem år før den forsikredes død er blevet underholdt af hende, ret til pension«.
- 8 Evrenopoulos' hustru arbejdede i DEI. Efter hendes død ansøgte han ved skrivelse af 20. januar 1989 til direktøren for forsikringsafdelingen i DEI (herefter »direktøren«) om tilkendelse af efterladtepension.
- 9 Da der ikke forelå svar fra direktøren tre måneder efter indgivelsen af ansøgningen, anlagde Evrenopoulos den 12. juni 1989 sag ved Dioikitiko Protodikio (forvaltningsretten), Athen, med påstand om annullation af det heraf følgende stiltiende afslag på ansøgningen.
- 10 Den 21. september 1989 meddelte direktøren Evrenopoulos afslag på ansøgningen med den begrundelse, at han ikke opfyldte betingelserne i den omtvistede bestemmelse. I det processkrift, Evrenopoulos har indgivet til forvaltningsretten i Athen, har han udvidet påstanden om annullation til også at omfatte dette udtrykkelige afslag.
- 11 Ved dom af 26. november 1990 antog forvaltningsretten i Athen sagen til realitetsbehandling, for så vidt angår det stiltiende afslag, som var en følge af, at direktøren ikke havde besvaret ansøgningen, men afviste sagen, for så vidt angår det

udtrykkelige afslag, med den begrundelse, at Evrenopoulos ikke forinden havde indgivet klage til forsikringsrådet over direktørens afgørelse. I betragtning af, at direktøren ikke havde meddelt Evrenopoulos, at han havde pligt til at indgive en sådan klage, gav retten ham dog en frist på tre måneder fra den 26. november 1990 at regne til at indgive klagen.

- 12 Evrenopoulos' klage, som blev indgivet til forsikringsrådet den 4. februar 1991, blev afslået den 26. marts 1991 med samme begrundelse som den, der var anført i direktørens afgørelse.

- 13 Den 2. maj 1991 anlagde Evrenopoulos sag ved forvaltningsretten i Athen til prøvelse af forsikringsrådets afgørelse. Ved dom af 16. april 1992 fastslog retten, at den omtvistede bestemmelse var ugyldig og ikke fandt anvendelse, fordi den var i strid med forbuddet mod forskelsbehandling på grundlag af køn, som følger af den græske forfatnings artikel 4 og 116 og fællesskabsretten. Retten annullerede derfor den afgørelse, der var truffet af forsikringsrådet i DEI.

- 14 DEI ankede dommen til den forelæggende ret, som har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er DEI's forsikringsordning ... en erhvervstilknyttet eller en lovbestemt ordning?

- 2) Finder EF-traktatens artikel 119 eller direktiv 79/7/EØF anvendelse på ordningen, navnlig på ordningens bestemmelser om ydelser til efterladte?
- 3) Strider artikel 9, stk. 1, litra a), i lov nr. 4471/1966 mod traktatens artikel 119?
- 4) Kan bestemmelsen opretholdes i kraft af andre fællesskabsbestemmelser?
- 5) Finder traktatens artikel 119 anvendelse i sagen, når henses til protokol nr. 2 til traktaten om Den Europæiske Union og til, at indstævnte anlagde den første sag inden den 17. maj 1990, nemlig den 12. juni 1989, men at denne sag blev afvist ved afgørelse nr. 8361/1990 fra forvaltningsretten i Athen, fordi indstævnte ikke havde indgivet klage over den af direktøren for forsikringsafdelingen truffene afgørelse (quasi-judiciel efterprøvelse), og at der i afgørelsen blev givet ham en frist på tre måneder til at indgive en sådan klage?
- 6) Såfremt spørgsmål 3) og 5) besvares bekræftende, er en enkemand, som ikke modtager pension eller andre ydelser til efterladte i henhold til den nævnte bestemmelse [artikel 9, stk. 1, litra a), i lov nr. 4491/1966] da berettiget til en pension og til ydelser til efterladte på samme betingelser som dem, der gælder for enker?«

Det første og det andet spørgsmål

- 15 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret reelt oplyst, om ydelser, der tilkendes i henhold til en pensionsordning som DEI's forsikringsordning, er omfattet af anvendelsesområdet for traktatens artikel 119.

- 16 DEI og den græske regering har gjort gældende, at DEI's forsikringsordning er en lovbestemt ordning, som ikke er omfattet af artikel 119's anvendelsesområde. I den forbindelse har DEI anført, at ordningen direkte er indført og udelukkende reguleret ved lov, og at DEI selv administrerer ordningen som offentligretlig juridisk person. DEI har tilføjet, at ordningen hverken er oprettet ved arbejdsgiverens ensidige afgørelse eller efter forhandling eller overenskomst mellem arbejdsmarkedets parter, at det er socialpolitiske hensyn og ikke arbejdsforholdet, der ligger bag de nærmere regler for ordningen, og endelig, at den ikke supplerer en anden generel forsikringsordning, idet de ydelser, der udbetales, hverken helt eller delvis træder i stedet for ydelser, der udbetales i henhold til en generel forsikringsordning. Ud fra disse betragtninger finder DEI og den græske regering ikke, at ordningen opfylder de kriterier, Domstolen har opstillet med henblik på fortolkningen af begrebet »løn« i artikel 119.
- 17 Efter deres opfattelse finder direktivet heller ikke anvendelse på hovedsagen i betragtning af, at ydelser til efterladte i henhold til direktivets artikel 3, stk. 2, er undtaget fra dets anvendelsesområde.
- 18 Efthimios Evrenopoulos, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen mener heller ikke, at direktivet finder anvendelse på hovedsagen. De har derimod gjort gældende, at DEI's forsikringsordning falder ind under artikel 119's anvendelsesområde. Eftersom ordningen kun berører en særlig gruppe af arbejdstagere, og eftersom den omhandlede ydelse direkte afhænger af den tilbagelagte tjenestetid, og ydelsens størrelse fastsættes på grundlag af lønnen i det sidste tjenestear, er ordningen i det væsentlige en følge af arbejdsforholdet og opfylder således de afgørende kriterier for, at de pensioner, den giver ret til, kan betegnes som løn i traktatens artikel 119's forstand.

- 19 I denne forbindelse bemærkes, at som Domstolen gentagne gange har fremhævet, kan kun kriteriet om, at arbejdstageren modtager pensionen som følge af arbejdsforholdet mellem ham og hans tidligere arbejdsgiver, dvs. kriteriet om arbejdsforholdet, jf. ordlyden af artikel 119, tillægges afgørende betydning (dom af 28.9.1994, sag C-7/93, Beune, Sml. I, s. 4471, præmis 43).
- 20 Domstolen har ganske vist fastslået, at dette kriterium ikke er det eneste, der kan tillægges betydning, eftersom der ved pensioner, der udbetales i henhold til lovbestemte sociale sikringsordninger, helt eller delvis kan tages hensyn til den pågældendes løn (dommen i Beune-sagen, præmis 44).
- 21 Socialpolitiske, statsorganisatoriske, etiske eller endog budgetmæssige hensyn, som har haft eller har kunnet have betydning for den nationale lovgivningsmyndigheds fastsættelse af de nærmere regler for en ordning, kan imidlertid ikke være udslagsgivende, såfremt pensionen kun berører en særlig gruppe af arbejdstagere, såfremt den direkte afhænger af den tilbagelagte tjenestetid, og den fastsættes på grundlag af den senest oppebårne løn (dommen i Beune-sagen, præmis 45).
- 22 Desuden bemærkes, at en efterladtepension, der udbetales i henhold til en erhvervstilknyttet pensionsordning, er en fordel, som udspringer af, at den efterlattes ægtefælle var tilsluttet ordningen, og derfor er den omfattet af artikel 119's anvendelsesområde (dom af 6.10.1993, sag C-109/91, Ten Oever, Sml. I, s. 4879, præmis 13 og 14, og af 28.9.1994, sag C-200/91, Coloroll Pension Trustees, Sml. I, s. 4389, præmis 18).
- 23 Heraf følger, at en efterladtepension, som udbetales i henhold til en erhvervstilknyttet pensionsordning som den, hovedsagen vedrører, og som i det væsentlige afhænger af den stilling, den pågældendes hustru beklædte, står i forbindelse med den løn, hun oppebar, og falder ind under traktatens artikel 119.

- 24 Det første og det andet spørgsmål må derfor besvares med, at ydelser, der tilkendes i henhold til en pensionsordning som DEI's forsikringsordning, herunder efterladte pensioner, er omfattet af anvendelsesområdet for traktatens artikel 119.

Det tredje og det fjerde spørgsmål

- 25 Med disse spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst dels, om traktatens artikel 119 er til hinder for anvendelsen af en national bestemmelse, hvorefter der for tilkendelse af en enkemandspension, der er omfattet af begrebet løn i denne artikel, gælder særlige betingelser, som ikke gælder for enker, dels, om bestemmelsen kan opretholdes i kraft af en fællesskabsretlig regel.
- 26 Hertil skal blot bemærkes, at artikel 119 forbyder enhver form for lønmæssig forskelsbehandling af mænd og kvinder, uanset hvilken ordning der giver anledning til forskelsbehandlingen (dom af 17.5.1990, sag C-262/88, Barber, Sml. I, s. 1889, præmis 32).
- 27 Det fremgår af oplysningerne i hovedsagen, at den omtvistede bestemmelse direkte diskriminerer mænd. Forskelsbehandlingen består i, at der for tilkendelse af en enkemandspension, der er omfattet af begrebet løn i artikel 119, gælder særlige betingelser, som ikke gælder for enker.

- 28 Det er åbenbart, at ingen fællesskabsretlig regel kan begrunde, at en sådan diskriminerende bestemmelse opretholdes.
- 29 Det tredje og det fjerde spørgsmål må derfor besvares med dels, at traktatens artikel 119 er til hinder for anvendelsen af en national bestemmelse, hvorefter der for tilkendelse af en enkemandspension, der er omfattet af begrebet løn i denne artikel, gælder særlige betingelser, som ikke gælder for enker, dels, at ingen fællesskabsretlig bestemmelse kan begrunde, at bestemmelsen opretholdes.

Det femte spørgsmål

- 30 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret reelt oplyst, om protokol nr. 2 skal fortolkes således, at traktatens artikel 119 kan påberåbes under en sag, der er indledt før den 17. maj 1990, hvor dommen i Barber-sagen blev afsagt, med henblik på at opnå ydelser i henhold til en erhvervstilknyttet social sikringsordning, selv om den første sag blev afvist med den begrundelse, at den pågældende ikke forinden havde indgivet klage.
- 31 DEI har gjort gældende, at det følger af begrænsningen af de tidsmæssige virkninger af dommen i Barber-sagen, som er gentaget i protokol nr. 2, at traktatens artikel 119 ikke finder anvendelse i en sag som hovedsagen. Da Evrenopoulos anlagde sag ved forvaltningsretten den 12. juni 1989 uden først at indgive klage til forsikringsrådet i DEI, har han ikke overholdt de processuelle betingelser, der er fastsat i national ret, og derfor kan denne sag ikke betragtes som et »søgsmål eller ... en

dertil svarende klage i overensstemmelse med den relevante nationale ret«, jf. protokol nr. 2. Ifølge DEI bør søgsmålet i hovedsagen derfor tidligst anses for indledt den 4. februar 1991, hvor Evrenopoulos indgav klage til forsikringsrådet i DEI, og dermed efter afsigelsen af dommen i Barber-sagen.

- 32 Evrenopoulos, som på dette punkt støttes af Kommissionen, er af den opfattelse, at han har anlagt søgsmål i den forstand, hvori udtrykket anvendes i protokol nr. 2, allerede den 12. juni 1989, hvor han indbragte direktørens stiltiende afslag på ansøgningen for forvaltningsretten i Athen. Ifølge Evrenopoulos ændrer forsinkelsen ved indgivelsen af klagen til forsikringsrådet ikke dette forhold. Skønt Evrenopoulos erkender, at han efter græsk ret ikke kunne anlægge sag direkte ved den kompetente nationale domstol, uden at der forelå en forvaltningsakt eller en undladelse fra direktørens side, har han gjort gældende, at han, da der ikke forelå et svar fra direktøren, havde ret til at gå rettens vej og kræve undladelsen, der betragtes som et stiltiende afslag på at tilkende pension, annulleret.
- 33 Kommissionen har tilføjet, at selv om den første sag blev afvist af processuelle grunde, har den pågældende inden den 17. maj 1990 over for de nationale domstole gjort opmærksom på tilsidesættelsen af den ret, artikel 119 tillægger ham, eftersom forvaltningsretten antog den sag, der blev anlagt den 12. juni 1989, til realitetsbehandling, for så vidt angår direktørens stiltiende afslag. Han bør derfor kunne påberåbe sig den undtagelse, der er fastsat i protokol nr. 2.
- 34 Det Forenede Kongeriges regering har først gjort gældende, at eftersom den pågældende ikke har overholdt de frister, der er fastsat i de nationale processuelle regler, kan han ikke påberåbe sig undtagelsen i protokol nr. 2. Det ville han kun kunne gøre, hvis han efter den relevante nationale ret kunne appellere afvisningen af den tidligere anlagte sag. I retsmødet har Det Forenede Kongeriges regering dernæst

anført, at hvis det er rigtigt, at Evrenopoulos hele tiden har fulgt en fremgangsmåde, der er korrekt efter græsk ret, må de græske domstoles senere afgørelser betragtes som faser i et sagsforløb, hvis udgangspunkt er den 12. juni 1989. Efter denne vurdering gælder den tidsmæssige begrænsning af virkningerne af dommen i Barber-sagen ikke for Evrenopoulos' krav.

35 I dommen i Barber-sagen, præmis 44 og 45, fastslog Domstolen, at bydende retssikkerhedshensyn tilsiger, at den direkte virkning af traktatens artikel 119 ikke kan påberåbes til støtte for krav om tilkendelse af pensionsret fra et tidspunkt, der ligger forud for den 17. maj 1990. Domstolen fastsatte dog en undtagelse for så vidt angår personer, som rettidigt har taget skridt til at sikre deres rettigheder, nemlig arbejdstagere eller deres ydelsesberettigede pårørende, som forinden har anlagt sag eller rejst en tilsvarende administrativ klage i henhold til den relevante nationale ret.

36 Denne begrænsning findes også i protokol nr. 2, som bestemmer følgende: »Med henblik på anvendelsen af traktatens artikel 119 skal ydelser i medfør af en erhvervstilknyttet social sikringsordning ikke anses for løn, hvis og i det omfang de kan henføres til beskæftigelsesperioder, der ligger forud for den 17. maj 1990, undtagen for arbejdstagere eller deres ydelsesberettigede pårørende, der inden denne dato har anlagt søgsmål eller indbragt en dertil svarende klage i overensstemmelse med den relevante nationale ret«.

37 Som generaladvokaten har anført i punkt 40 i forslaget til afgørelse, er det klart, at søgsmål eller dertil svarende klager, som ifølge dommen i Barber-sagen og protokol nr. 2 gør det muligt at gøre en undtagelse fra begrænsningen af de tidsmæssige virkninger, skal være anlagt eller indgivet i overensstemmelse med de processuelle regler i den pågældende medlemsstat.

- 38 Selv om den første sag, Evrenopoulos anlagde, vedrørte det stiltiende afslag på hans ansøgning om pension, og selv om sagen blev afvist af den nationale ret i første instans, for så vidt han havde udvidet påstanden til også at omfatte direktørens udtrykkelige afslag, er forholdet i hovedsagen ikke desto mindre det, at retten gav ham en frist på tre måneder til at indgive en klage over denne afgørelse til forsikringsrådet, hvilket han gjorde, og at Evrenopoulos senere anlagde en ny sag til prøvelse af rådets afslag på hans klage. Det er den afgørelse, der blev truffet af den nationale ret i første instans i den nye sag, som er genstand for appel til den forelæggende ret.
- 39 Følgelig blev sagen mellem Evrenopoulos og DEI indledt, da den første sag blev anlagt ved forvaltningsretten den 12. juni 1989 og dermed inden den 17. maj 1990, hvor dommen i Barber-sagen blev afsagt.
- 40 Det femte spørgsmål må derfor besvares med, at protokol nr.2 skal fortolkes således, at traktatens artikel 119 kan påberåbes under en sag, der er indledt før den 17. maj 1990, med henblik på at opnå ydelser i henhold til en erhvervstilknyttet social sikringsordning, selv om denne sag blev afvist med den begrundelse, at den pågældende ikke forinden havde indgivet klage, når den nationale domstol har givet ham en ny frist til at indgive en sådan klage.

Det sjette spørgsmål

- 41 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret reelt oplyst, om enkemænd, der udsættes for en forskelsbehandling, som er forbudt i henhold til traktatens artikel 119, efter denne bestemmelse skal tilkendes pension eller en anden ydelse til efterladte på samme betingelser som enker.

- 42 I den forbindelse bemærkes, at Domstolen i dommen i sagen Coloroll Pension Trustees, præmis 32, udtalte, at når først Domstolen har fastslået, at der foreligger forskelsbehandling med hensyn til løn, og så længe pensionskassen ikke har truffet foranstaltninger til at tilvejebringe ligebehandling, kan artikel 119 kun sikres overholdt ved at give personer i den ugunstigt stillede gruppe de samme fordele, som personerne i den privilegerede gruppe har.
- 43 Heraf følger, at en enkemand i samme situation som Evrenopoulos skal oppebære ydelser på samme betingelser, som gælder for enker.
- 44 Det sjette spørgsmål, der er forelagt Domstolen, må derfor besvares med, at enkemænd, der udsættes for en forskelsbehandling, som er forbudt i henhold til traktatens artikel 119, efter denne bestemmelse skal tilkendes pension eller en anden ydelse til efterladte på samme betingelser som enker.

Sagens omkostninger

- 45 De udgifter, der er afholdt af den græske regering, Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Dioikitiko Efeteio, Athen, ved dom af 30. marts 1995, for ret:

- 1) Ydelser, der tilkendes i henhold til en pensionsordning som Dimossia Epicheirissi Ilektrismou's forsikringsordning, herunder efterladtepensioner, er omfattet af anvendelsesområdet for EF-traktatens artikel 119.
- 2) Traktatens artikel 119 er til hinder for anvendelsen af en national bestemmelse, hvorefter der for tilkendelse af en enkemandspension, der er omfattet af begrebet løn i denne artikel, gælder særlige betingelser, som ikke gælder for enker, og ingen fællesskabsretlig bestemmelse kan begrunde, at bestemmelsen opretholdes.
- 3) Protokollen ad artikel 119 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab skal fortolkes således, at artikel 119 kan påberåbes under en sag, der er indledt før den 17. maj 1990, med henblik på at opnå ydelser i henhold til en erhvervstilknyttet social sikringsordning, selv om denne sag blev afvist med den begrundelse, at den pågældende ikke forinden havde indgivet klage, når den nationale domstol har givet ham en ny frist til at indgive en sådan klage.

- 4) Enkemænd, der udsættes for en forskelsbehandling, som er forbudt i henhold til traktatens artikel 119, skal efter denne bestemmelse tilkendes pension eller en anden ydelse til efterladte på samme betingelser som enker.

Mancini

Murray

Kakouris

Kapteyn

Ragnemalm

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. april 1997.

R. Grass

Justitssekretær

G.F. Mancini

Formand for Sjette Afdeling